

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.006.05.2021

Siostra Dobromiła Teresa Kurek
Dyrektor
Centrum Administracyjnego
Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych
„Dom Ojca Gwidona Nr 1 i Nr 2”
Zgromadzenia Sióstr Kanoniczek
Ducha Świętego De Saxia
w Pacanowie
kierująca
Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą
Zgromadzenia Sióstr Kanoniczek
Ducha Świętego De Saxia
„Dom Ojca Gwidona Nr 2”
ul. Radziwiłłówka 4a/3, 28-133 Pacanów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/089 – Realizacja zadań opiekuńczo-wychowawczych w domach dziecka

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Zgromadzenia Sióstr Kanoniczek Ducha Świętego De Saxia „Dom Ojca Gwidona Nr 2” ul. Radziwiłłowska 4a/3, 28-133 Pacanów (dalej: Dom Nr 2).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Domem Nr 2 kieruje Siostra Dobromiła Teresa Kurek, Dyrektor Centrum Administracyjnego Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych „Dom Ojca Gwidona Nr 1 i Nr 2” Zgromadzenia Sióstr Kanoniczek Ducha Świętego De Saxia w Pacanowie (dalej: Dyrektor). <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 340)</p>
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Zgodność organizacji procesu udzielania pomocy w domach dziecka z obowiązującymi przepisami prawa.2. Działania opiekuńczo-wychowawcze realizowane w domach dziecka.3. Działania w domach dziecka podejmowane w związku z wystąpieniem sytuacji epidemicznej spowodowanej COVID-19.
Okres objęty kontrolą	Od 1 lipca do 26 listopada 2021 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały wpływ na działalność jednostki w zakresie objętym kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Karol Pokora, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/52/2021 z 14 maja 2021 r. oraz nr LKI/105/2021 z 4 października 2021 r.;2. Arkadiusz Pawlik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/51/2021 z 12 maja 2021 r. oraz nr LKI/106/2021 z 4 października 2021 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1-4, 344-347)</p>

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm. (dalej: ustawa o NIK).

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Domu Nr 2 prawidłowo zorganizowano proces udzielania pomocy wychowankom oraz prowadzono działania opiekuńczo-wychowawcze. Podejmowano także właściwe działania w związku z wystąpieniem sytuacji epidemicznej spowodowanej COVID-19.

W Domu Nr 2 zapewniono niezbędne warunki organizacyjne, kadrowe i lokalowe do należytej realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci. Funkcjonował on na podstawie stosownych zezwoleń wojewody świętokrzyskiego (dalej: wojewoda) oraz aktów prawa wewnętrznego. Wszyscy pracownicy Domu Nr 2 posiadali wymagane przepisami prawa kwalifikacje.

Wychowankom umożliwiono korzystanie z porad pedagoga i psychologa. Spełniono wymogi określające maksymalną liczbę dzieci objętych procesem wychowawczym przez jednego wychowawcę, a także liczbę dzieci uczestniczących w zajęciach prowadzonych przez wychowawców i poszczególnych specjalistów.

Pracownicy Domu Nr 2 prowadzili wymagane karty pobytu dziecka, karty udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa i pedagoga, arkusze badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych.

Informowano dzieci o przysługujących im prawach, zawierając je także w uregulowaniach wewnętrznych. Prowadzono skuteczne działania reintegracyjne, które nie ograniczały się wyłącznie do zwykłych kontaktów dzieci z rodzicami, lecz także m.in. do udzielania im wsparcia przez psychologa i pedagoga. W przypadku starszych dzieci podejmowano na bieżąco właściwe działania zmierzające do ich usamodzielnienia.

Wszystkie plany pomocy opracowane w Domu Nr 2 były zgodne z przepisami prawa.

Wprowadzono i realizowano uregulowania wewnętrzne normujące zasady funkcjonowania Domu Nr 2 w sytuacji epidemicznej. Przekazane Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Zgromadzenia Sióstr Kanoniczek Ducha Świętego im. Bł. Gwidona z Montpellier „Dom Ojca Gwidona” w Pacanowie (dalej: Placówka)³ przez powiat buski w związku z realizacją projektu *Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19* laptopy oraz sprzęt audiowizualny udostępniono wychowankom Domu Nr 2 na potrzeby nauki zdalnej, natomiast meble wykorzystano do organizacji miejsca izolacji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zgodność organizacji procesu udzielania pomocy Domu Nr 2 z obowiązującymi przepisami prawa

Opis stanu faktycznego

1.1. Dom Nr 2, zgodnie z decyzją wojewody⁵, powstał 1 lipca 2021 r. i był przeznaczony dla 14 wychowanków. Był on jedną z dwóch jednostek organizacyjnych Zgromadzenia Sióstr Kanoniczek Ducha Świętego de Saxia

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Placówka (przeznaczona dla 30 wychowanków) istniała do 30 czerwca 2021 r.

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Decyzja z 20 maja 2021 r. zezwalająca na prowadzenie Domu Nr 2 z dniem 1 lipca 2021 r.

w Krakowie (dalej: Zgromadzenie)⁶. Obsługę ekonomiczno-administracyjną oraz organizacyjną zapewniało Centrum Administracyjne Placówek (dalej: Centrum).

Dom Nr 2 działał na podstawie statutu Centrum, statutu Domu Nr 2 oraz regulaminu Domu Nr 2 (wszystkie zostały zatwierdzone przez Przełożoną Generalną 22 kwietnia 2021 r.).

Dom Nr 2 był katolicką, całodobową, niepubliczną placówką opiekuńczo-wychowawczą dla dzieci i młodzieży typu socjalizacyjnego.

(akta kontroli str. 6, 243-269, 348-405)

W Domu Nr 2 przebywało pięcioro dzieci z orzecznym stopniem niepełnosprawności. Wychowankowie ci zostali przyjęci w latach 2005-2021 do nieistniejącej już Placówki.

(akta kontroli str. 274, 275, 406-425)

W Domu Nr 2 zapewniono możliwość przyjmowania dzieci przez całą dobę.

(akta kontroli str. 252-265)

1.2. Dom Nr 2 zlokalizowany był na nieruchomości gruntowej o powierzchni 3 ha. Znajdował się na pierwszym piętrze nowo wybudowanego budynku przy ul. Radziwiłłówka 4a. W budynku tym znajdowała się również, na tej samej kondygnacji, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Zgromadzenia Sióstr Kanoniczek Ducha Świętego De Saxia „Dom Ojca Gwidona Nr 1”⁷. Stosowne zezwolenie w tym zakresie wydał wojewoda zgodnie z art. 106 ust. 3a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej⁸ (dalej: ustawa o pieczy zastępczej). Do dyspozycji wychowanków było:

- siedem pokoi mieszkalnych dwuosobowych, właściwie oświetlonych, o powierzchni zapewniającej przechowywanie rzeczy osobistych i swobodne korzystanie z wyposażenia;
- dwie łazienki: jedna dla dziewcząt, druga dla chłopców. W każdej łazience znajdowały się: dwa prysznice, dwa sedesy i dwie umywalki oraz szafki na przybory toaletowe, a także lustro. Korzystanie z tych łazienek zapewniało intymność i zgodność z zasadami higieny;
- miejsce do nauki;
- aneks kuchenny z miejscami do spożywania posiłków oraz kuchnię, w której przygotowywane były obiady. Aneks był odpowiednio wyposażony w niezbędny sprzęt AGD pozwalający na przygotowywanie różnych posiłków przez wychowanków pod nadzorem wychowawców;
- salon wypoczynkowy wyposażony w meble wypoczynkowe, stoły, krzeselka, ławę, telewizor, dostęp do internetu.

Wychowankowie mieli możliwość korzystania z: sali do ćwiczeń rehabilitacyjnych (znajdowały się w niej m.in. suchy basen oraz sprzęty do ćwiczeń np.: wioślarz, platforma wibracyjna, rower stacjonarny); sali do ćwiczeń z zakresu integracji sensorycznej; sali do gry w bilard i tenisa stołowego (sala ta wyposażona była również w sprzęt audiowizualny). Wychowankowie mieli również do dyspozycji plac zabaw, trawiaste boiska do piłki nożnej i siatkowej, plenerową siłownię, altankę oraz ławki.

⁶ Drugą jednostką organizacyjną była Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Zgromadzenia Sióstr Kanoniczek Ducha Świętego De Saxia „Dom Ojca Gwidona Nr 1”, która kontynuowała działalność Placówki.

⁷ Zarówno Dom Nr 2 oraz Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Zgromadzenia Sióstr Kanoniczek Ducha Świętego De Saxia „Dom Ojca Gwidona Nr 1” posiadały odrębne aneksy kuchenne, toalety, łazienki, pokoje i inne pomieszczenia.

⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 821, ze zm.

Dom Nr 2 nie znajdował się na jednej nieruchomości gruntowej z izbą wytrzeźwień bądź innymi podmiotami zapewniającymi całodobową opiekę, wymienionymi w przepisie art. 106 ust. 2a ustawy o pieczy zastępczej.

Stan sanitarno-higieniczny wszystkich pomieszczeń nie budził zastrzeżeń. Wychowankowie mogli korzystać z nich w sposób zapewniający im intymność i poczucie bezpieczeństwa. Nie stworzono nadmiernych barier i ograniczeń, takich jak np. kraty w oknach, brak klamek w drzwiach i oknach pokojowych, obecność kamer w pokojach.

(akta kontroli str. 283-295)

1.3. W Domu Nr 2 w okresie 1 lipca – 11 października 2021 r. przebywało 15 wychowanków. W dniu 7 lipca 2021 r. wojewoda (zgodnie ze złożonym przez Przełożoną Generalną wnioskiem) wyraził zgodę na czasowe zwiększenie liczby wychowanków do czasu osiągnięcia standardu w zakresie liczby dzieci. Powyższy standard został osiągnięty 12 października 2021 r.

(akta kontroli str. 70-71, 274, 276-278, 342-343)

1.4. Szczegółowy zakres działania Domu Nr 2, zgodnie z § 5 jego statutu, określał regulamin organizacyjny. W rozdziale II *Działalność opiekuńczo-wychowawcza*, w § 6 ust. 1 regulaminu zapisano, iż jest to jednostka przeznaczona dla dzieci i młodzieży pozbawionej częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej od 10 roku życia do pełnoletniości, a po uzyskaniu pełnoletniości nie dłużej niż do ukończenia 25. roku życia (za zgodą Dyrektora Centrum na dotychczasowych zasadach, do czasu ukończenia szkoły, w której rozpoczęły naukę przed osiągnięciem pełnoletniości). Oznacza to, że po ukończeniu 18. roku życia w Domu Nr 2 mogły przebywać osoby, które kontynuowały naukę rozpoczętą w szkole średniej, a nie mogły osoby studiujące lub kontynuujące naukę w innej formie (np. ZDZ). Kontrola wykazała, że w Domu Nr 2 przebywały dwie osoby, które ukończyły szkołę średnią i kontynuowały naukę.

(akta kontroli str. 249-265, 274)

Dyrektor wyjaśniła m.in.: (...) *faktycznie są dwie osoby kontynuujące dalej naukę. Jednak intencją zapisów w regulaminie było, aby wychowankowie po ukończeniu szkoły średniej, chcące kontynuować naukę mogły mieszkać w Domu Nr 2 do czasu zakończenia nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia. Być może zapisy w regulaminie nie precyzują tego w sposób oczywisty. W uzgodnieniu z organem prowadzącym zapisy § 6 ust. 1 regulaminu zostaną zmienione.*

(akta kontroli str. 324-325)

W Domu Nr 2 przebywało czworo dzieci poniżej 10. roku życia⁹, przy czym dwoje najmłodszych 12 października 2021 r. zostało adoptowanych przez jedną rodzinę.

(akta kontroli str. 70-71, 274, 342-343, 448-489)

1.5. Dyrektor oraz pozostali pracownicy Domu Nr 2 (wychowawcy, pedagodzy, pracownik socjalny), posiadali odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi, tj. spełniali wymagania określone odpowiednio w przepisie art. 97 ust. 3 pkt 3-5 oraz art. 98 ust. 3 pkt 1-3 ustawy o pieczy zastępczej. Ponadto w Domu Nr 2 była zatrudniona pielęgniarka.

W Domu Nr 2 w lipcu i sierpniu 2021 r. nie zatrudniono psychologa. Dyrektor wyjaśniła: *Oczywiście sytuacją najbardziej korzystną dla dzieci byłoby, aby psycholog był zatrudniony. Muszę jednak podkreślić, że w lipcu dzieci nie przebywały w Domu Nr 2, gdyż były na zorganizowanych wakacjach. W sierpniu*

⁹ W maju 2020 r. przyjęto do Placówki siedmioro rodzeństwa, z których czworo nie miało 10 lat (w dniu przyjęcia dzieci te miały: jeden tydzień; dwa i pół roku; cztery lata i pięć lat).

natomiast większość dzieci była u swoich rodzin biologicznych. Psycholog byłby zatem potrzebny w bardzo minimalnym stopniu. Ponadto znalezienie dobrego psychologa nie jest łatwe.

W Domu Nr 2 zatrudniono 1 września 2021 r. na czas określony psychologa¹⁰, który nie był wpisany na listę psychologów Regionalnej Izby Psychologów¹¹.

Dyrektor wyjaśniła m.in.: (...) Zatrudniając obecną psycholog pytałam o wpis na ww. listę i uzyskałam informację, że w województwie świętokrzyskim nie ma takiej listy. Uznałam zatem, że dopełniłam wszelkich obowiązków leżących po mojej stronie i jest to sytuacja na którą nie mam żadnego wpływu.

(akta kontroli str. 7-28, 280, 282, 324-325, 426-430, 490-514)

Wszyscy pracownicy Domu Nr 2 posiadali orzeczenia lekarskie, o którym mowa w art. 229 § 2 ustawy Kodeks pracy¹². W odniesieniu do każdego zatrudnionego uzyskano informację, czy ich dane nie były zamieszczone w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, co było zgodne z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym¹³.

(akta kontroli str. 7-28)

Jak oświadczyła Dyrektor, ze względu na zagrożenie spowodowane COVID-19, pracownicy Domu Nr 2 nie uczestniczyli w szkoleniach i kursach podnoszących ich kwalifikacje.

(akta kontroli str. 279)

1.6. W Domu Nr 2 wojewoda lub inny organ nie przeprowadzali kontroli. Do Domu Nr 2, wojewody oraz Zgromadzenia nie wpłynęły skargi dotyczące funkcjonowania kontrolowanej jednostki.

(akta kontroli str. 296, 545-548)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W Domu Nr 2 zapewniono niezbędne warunki organizacyjne, kadrowe i lokalowe do należytej realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci. Jednostka ta funkcjonowała na podstawie stosownych zezwoleń wojewody oraz aktów prawa wewnętrznego. Wszyscy pracownicy pracujący z dziećmi posiadali wymagane kwalifikacje. Nawiązanie stosunków pracy z nimi odbyło się zgodnie z przepisami prawa.

¹⁰ Do 30 czerwca 2022 r.

¹¹ Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. z 2019 r. poz. 1026), prawo wykonywania zawodu psychologa powstaje z chwilą dokonania wpisu na listę psychologów Regionalnej Izby Psychologów.

¹² Zgodnie z art. 229 § 4 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r., poz. 1320 ze zm.), pracodawca nie może dopuścić do pracy pracownika bez aktualnego orzeczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku w warunkach pracy opisanych w skierowaniu na badania lekarskie.

¹³ Dz. U. z 2020 r. poz.152. Zgodnie z art. 21 ust. 1 tej ustawy, przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi pracodawcy lub inni organizatorzy w zakresie takiej działalności są obowiązani do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze.

2. Działania opiekuńczo-wychowawcze realizowane w Domu Nr 2

Opis stanu faktycznego

2.1. W Domu Nr 2 nie sporządzano diagnoz psychofizycznych, o których mowa w § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej¹⁴ (dalej: rozporządzenie).

Dyrektor wyjaśniła, że *diagnozę tworzy się w chwili przyjęcia nowego dziecka do Placówki. Dzieci te były przyjęte już dawno i nie widziałam potrzeby sporządzania takiej diagnozy. Żaden przepis prawa nie mówi o tym, aby taką diagnozę sporządzać w przekształconej Placówce.*

(akta kontroli str. 29-41, 826-827)

2.2. Dzieciom umieszczonym w Domu Nr 2 zapewniono świadczenia określone w § 18 ust. 1 rozporządzenia, m.in.:

- odpowiednie całodzienne wyżywienie,
- dostęp do opieki zdrowotnej, zaopatrzenie w produkty lecznicze, edukację z zakresu profilaktyki higieniczno-zdrowotnej,
- dostęp m.in. do zajęć kulinarnych, komputerowych, plastycznych, muzycznych, rekreacyjnych, sportowych,
- odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku, zabawki i środki higieny osobistej,
- podręczniki, pomoce i przybory szkolne,
- kwotę pieniężną do własnego dysponowania (tzw. kieszonkowe),
- całodobowy dostęp do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów.

Dzieciom zapewniono, zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia, dostęp do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, a także terapeutycznych i rewalidacyjnych, o ile takie były wskazane dla dziecka oraz zgodnie z art. 93 ust. 4 pkt 1 i 6 ustawy o pieczy zastępczej, zapewnienie niezbędnych potrzeb podopiecznych, w szczególności emocjonalnych, rozwojowych, społecznych, religijnych oraz objęcie działaniami terapeutycznymi.

W regulaminie Domu Nr 2 ujęto czytelne zasady postępowania, w szczególności dotyczące:

- sposobu przekazywania i dokumentowania informacji między pracownikami tych jednostek na temat dzieci, procesu ich wychowania i podejmowanych decyzji;
- ograniczenia agresji rówieśniczej oraz postępowania w sytuacji kryzysowej,
- zgłaszania przez wychowanków swoich uwag, postulatów, wniosków, opinii dotyczących spraw osobistych i życia tych jednostek, w tym wychowawców i specjalistów;
- sposobu karania i nagradzania oraz możliwości odwoływania się od zastosowanych kar.

Dokument ten nie zawierał zapisów dotyczących podawania leków i prowadzenia dokumentacji medycznej. Dyrektor wyjaśniła, że wynikało to z tego, że żaden przepis prawa nie nakładał takiego obowiązku.

Regulamin Domu Nr 2 został przekazany do wiadomości zatrudnionych wychowawców i specjalistów. Wychowanków zapoznano z treścią tego dokumentu poprzez odczytanie i wyjaśnienie ich treści.

¹⁴ Dz. U. Nr 292, poz. 1720. Zgodnie z tym przepisem, niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej albo do regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej sporządza się diagnozę psychofizyczną dziecka.

Każdy z wychowanków poświadczył zapoznanie się z jego treścią złożeniem własnoręcznego podpisu (oprócz małych dzieci nieumiejących pisać).

(akta kontroli str. 252-265, 299, 360-387)

Pomieszczenia mieszkalne i przeznaczone do wspólnego użytku wychowanków (m.in. toalety, łazienki i kuchnia) były utrzymane w czystości.

(akta kontroli str. 283-295, 299, 433-447)

Rodzaje stosowanych nagród i konsekwencji oraz zasady ich udzielania określono w regulaminie Domu Nr 2. Nagrodą była m.in. pochwała wychowawcy lub dyrektora w obecności innych dzieci, zwiększenie kwoty kieszonkowego, zgoda na udział w dodatkowych atrakcyjnych imprezach kulturalnych i turystycznych.

Wśród konsekwencji za niewłaściwe zachowanie wyróżniono m.in.: upomnienie i nagane, obniżenie lub wstrzymanie wypłaty kieszonkowego, na okres do trzech miesięcy, bądź przeznaczenie części kwoty kieszonkowego na pokrycie kosztów wyrządzonych szkód, zakaz korzystania ze sprzętu audiowizualnego, wstrzymanie zgody na wyjścia lub wyjazdy z tych jednostek (z wyjątkiem wyjazdu do domu rodzinnego). Konsekwencje te nie naruszały godności dziecka oraz jego praw określonych w art. 4 ustawy o pieczy zastępczej.

Zgodnie z postanowieniami regulaminu Domu Nr 2, w sytuacji gdy wychowanek nie zgadzał się z nałożonymi konsekwencjami, miał prawo złożyć pisemne odwołanie do dyrektora, który mógł złagodzić, zmienić lub odstąpić od ich zastosowania.

Najczęściej stosowanymi wobec wychowanków nagrodami były pochwały ustne wychowawcy, dyrektora oraz zwiększanie kieszonkowego.

Żaden z wychowanków nie poniósł konsekwencji za nieprzestrzeżenie obowiązków wynikających z regulaminu.

(akta kontroli str. 252-265, 303, 380-383, 576)

W Domu Nr 2 zapewniono odpowiednie warunki umożliwiające ewentualne nauczanie zdalne. Internet doprowadzony był siecią Orange i rozprowadzony za pomocą urządzeń sieci aktywnej o prędkości 600Mb/s oraz bezprzewodowo. Wychowankom zapewniono odpowiedni sprzęt informatyczny (m.in. laptopy, komputery stacjonarne), który będzie można wykorzystać w trakcie nauki zdalnej.

(akta kontroli str. 299, 321-322)

Wszystkie opracowane plany pomocy w Domu Nr 2 były sporządzone zgodnie z § 15 ust. 2-4 rozporządzenia, tj. m.in. określono w nich cele i działania krótkoterminowe i długoterminowe, uwzględniając w szczególności wiek dziecka, jego możliwości psychofizyczne, sytuację rodzinną i przebieg procesu przygotowania dziecka do usamodzielnienia.

(akta kontroli str. 42-68, 118-242)

W Domu Nr 2 od 1 lipca 2021 r. do 11 października 2021 r. przebywało 15, a od 12 października 2021 r. 13 wychowanków.

(akta kontroli str. 69-84, 274, 342-343)

2.3. W Domu Nr 2 zatrudniano sześciu wychowawców, z czego czterech na pełen etat i dwóch na pół etatu. Ponadto zatrudniano również następujących specjalistów:

- pedagoga – na umowę o pracę na pół etatu w wymiarze 20 godzin tygodniowo, którego czas pracy ustalono od godziny 16.00 do 20.00;
- psychologa – na umowę zlecenia w wymiarze pięciu godzin tygodniowo, którego czas pracy ustalono od godziny 16.00 do 18.00 w środy i od 11.00 do 14.00 w soboty.

Zarówno pedagog, jak i psycholog świadczyli pracę w takim samym wymiarze godzin w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Zgromadzenia Sióstr Kanoniczek Duchy Świętego De Saxia „Dom Ojca Gwidona Nr 1”.

(akta kontroli str. 7-28, 270-273, 341)

Wszyscy wychowankowie Domu Nr 2 korzystali z porad pedagoga i psychologa. Specjaliści ci udzielili wychowankom łącznie 209 porad/zajęć, w tym pedagog – 194, a psycholog – 15.

(akta kontroli str. 302, 667)

Zakresy czynności wszystkich wychowawców zawierały wyłącznie obowiązki związane z wykonywaniem przez nich zadań opiekuńczo-wychowawczych, tj. m.in. współuczestniczenie w opracowywaniu planów i realizacji programów opieki, kształcenia i wychowywania, organizowanie pracy w grupie, współpraca z nauczycielami, psychologiem, pedagogiem, pracownikiem socjalnym, lekarzem i pielęgniarką w poznaniu rodzaju i przyczyn trudności wychowawczych, prowadzenie zajęć wychowawczych. Również w zakresach czynności specjalistów określono wyłącznie obowiązki związane z wykonywanym zawodem. W zakresach czynności wychowawców i specjalistów nie podano liczby godzin, które powinni oni przeznaczyć na poszczególne obowiązki, gdyż, jak wyjaśniła Dyrektor, nie było takiego obowiązku. Średnia liczba godzin pracy wychowawcy w grupie wychowawczej z dziećmi to 35 godzin tygodniowo, zgodnie z miesięcznym rozkładem godzin pracy, tzw. grafikami, a tygodniowy wymiar czasu pracy to 40 godzin. Pozostałe godziny były natomiast wykorzystywane przez wychowawcę do pracy niezwiązanej ściśle z grupą wychowawczą, np. na prowadzenie niezbędnej dokumentacji.

(akta kontroli str. 301, 338-339, 668)

W okresie objętym kontrolą nie miała miejsca sytuacja zamknięcia Domu Nr 2.

Na podstawie analizy grafików dyżurów wychowawców z września 2021 r. stwierdzono, że nie wystąpiły przerwy w sprawowaniu opieki nad dziećmi. Opiekę nad dziećmi w godzinach nocnych sprawowano zgodnie z § 12 i § 20 rozporządzenia, zapewniając stały i bieżący nadzór. Wychowawcy podczas nocnych dyżurów przeprowadzali w godzinach od 22.00 do 6.00 obchód od trzech do czterech razy, a liczba dzieci przypadających na jednego wychowawcę nie przekraczała 14. Obchody te dokumentowano w prowadzonym, w formie kalendarza, zeszycie dyżurów, w którym wpisywano każdego dnia godziny obchodów, liczbę obecnych wychowanków, stan podczas obchodu i nazwisko wychowawcy przeprowadzającego obchód.

Dyrektor wyjaśniła, że nie określono wewnętrznych uregulowań dotyczących opieki nad dziećmi w godzinach nocnych. Wychowawcy zostali zobowiązani ustnie do co najmniej trzykrotnego przeprowadzania obchodu w ciągu nocy i dokumentowania tego faktu w zeszycie dyżurów nocnych.

Żaden wychowanek w okresie objętym kontrolą nie przebywał w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapeutycznym ani Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym.

(akta kontroli str. 301, 338-339, 668-669)

Liczba wychowanków w czasie zajęć opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez wychowawców¹⁵ wynosiła maksymalnie 14 dzieci, a podczas zajęć prowadzonych przez pedagoga, psychologa – maksymalnie czworo, co nie przekraczało limitów określonych w § 10 ust. 2 i 3 rozporządzenia. Każdy

¹⁵ We wrześniu 2021 r.

wychowawca, zgodnie z § 16 ust. 1 ww. rozporządzenia, kierował procesem wychowawczym nie więcej niż pięciorga dzieci (od dwóch do czterech).

(akta kontroli str. 338-339, 667)

2.4. Badanie dokumentacji 12 wychowanków przebywających w Domu Nr 2 wykazało m.in., że:

- dla każdego podopiecznego prowadzono wymagane § 17 ust. 1 pkt 2-4 rozporządzenia: karty pobytu dziecka, karty udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa i pedagoga, arkusze badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych;
- prowadzono ewidencję dzieci, zgodnie z § 17 ust. 5 rozporządzenia;
- zapisy w tych dokumentach były zindywidualizowane (tj. dostosowane do dziecka i jego aktualnej sytuacji), dotyczyły aktualnych potrzeb i problemów wychowanków, a także identyfikowały trudności;
- powyższe dokumenty zawierały wymagane rozporządzeniem elementy, a wpisy w nich dokonywane były na bieżąco;
- pedagog prowadził karty poradnictwa pedagogicznego dla rodziny dziecka, osoby spokrewnionej z nim lub jego opiekuna prawnego, arkusze badań i obserwacji pedagogicznych, a także karty zajęć indywidualnych z dzieckiem, odzwierciedlające prowadzoną pracę wychowawczą;
- dokumentacja pracy psychologa (arkusze badań i obserwacji psychologicznych, karty udziału w zajęciach) była prowadzona w sposób usystematyzowany, spójny i odzwierciedlała prowadzoną pracę wychowawczą;
- działania podejmowane przez psychologa zawierały elementy: terapii psychologicznej, rozmów wspierających, relaksacji, doradztwa zawodowego w przypadku starszych wychowanków, a prowadzone zajęcia dotyczyły m.in. kreatywnego myślenia, budowania relacji rówieśniczych oraz akceptacji w grupie.

(akta kontroli str. 85-98, 274, 671-684)

2.5. W skład Zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka (dalej: Zespół) wchodziły osoby określone w art. 137 ust. 1 i 2 ustawy o pieczy zastępczej, w tym m.in. dyrektor, wychowawcy, pedagog, psycholog, pielęgniarka, przedstawiciel organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, rodzic lub opiekun prawny wychowanka, asystent rodziny prowadzący pracę z rodziną dziecka oraz przedstawiciel ośrodka adopcyjnego.

W Domu Nr 2 Zespół nie dokonywał ocen sytuacji wychowanków.

Dyrektor oświadczyła m.in.: (...) Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zespół dokonuje okresowej oceny sytuacji dziecka w miarę potrzeb nie rzadziej niż co pół roku. Zespół dokonał okresowych ocen sytuacji wszystkich wychowanków w czerwcu 2021 r. Kolejne oceny zostaną dokonane w grudniu 2021 r.

(akta kontroli str. 323, 685-736, 763-764)

2.6. W okresie od 1 lipca 2021 r. do 12 listopada 2021 r. Zespół w stosunku do czterech wychowanków Domu Nr 2 sporządził opinie, o których mowa w art. 139a ust. 1 pkt 1-5 ustawy o pieczy zastępczej, na potrzebę zgłoszenia dziecka do ośrodka adopcyjnego w celu rozpoczęcia procedury przysposobienia. Dwoje wychowanków trafiło 12 października 2021 r. do rodziny adopcyjnej.

(akta kontroli str. 326, 762)

2.7. Pracownicy Domu Nr 2 informowali podopiecznych, podczas prowadzonych zajęć, o ich prawach oraz o instytucjach zajmujących się sprawami dzieci. W salonie do wypoczynku znajdowały się ulotki o tej tematyce.

Prawa i obowiązki wychowanków zostały zawarte w regulaminie Domu Nr 2. Zgodnie z jego postanowieniami mieli oni prawo m.in. do: przebywania w placówce do uzyskania pełnoletności, a po uzyskaniu pełnoletności, za zgodą Dyrektora na dotychczasowych zasadach, do ukończenia nauki (w systemie dziennym), nie dłużej niż do ukończenia 25. roku życia; utrzymywania kontaktów z rodziną i bliskimi; pomocy w ukierunkowaniu edukacji intelektualnej i wykształcenia zawodowego; diagnozy specjalistycznej i indywidualnej opieki zdrowotnej, w tym opieki specjalistycznej oraz pomocy psychologicznej; ubrania i obuwia dostosowanego do wieku, potrzeb i warunków pogodowych oraz pory roku. Do ich obowiązków należało m.in.: okazywanie szacunku wychowawcom i personelowi; współuczestniczenie w tworzeniu serdecznej atmosfery domowej, na wzór rodzinnej; dbałość o czystość i porządek.

Opracowano informacje na temat sytuacji epidemicznej w kraju i związanych z nią obostrzeniach, w formie dostosowanej dla dzieci. Wychowankowie zostali z nimi zapoznani.

(akta kontroli str. 252-265, 300, 360-387, 737-741)

2.8. Analiza dokumentacji 12 dzieci wykazała m.in., że:

- każdorazowo badano możliwość powrotu wychowanka do rodziny biologicznej, a zapisy w tym zakresie zostały ujęte w planach pomocy;
- podejmowane działania, mające na celu powrót dzieci do rodzin biologicznych, nie ograniczały się jedynie do wizyt rodziców w Domu Nr 2 i wyjazdów dzieci do domów rodzinnych, lecz polegały m.in. na: zapoznaniu się z sytuacją rodzinną dziecka, ustaleniu głównego problemu zaburzającego relacje rodzinne i przyczyn umieszczenia dziecka w Domu Nr 2, udzielaniu poradnictwa dla rodziny przez pedagoga, spotkaniach rodziny z pedagogiem, psychologiem, wychowawcą, pielęgniarką, wizytach pracowników w domach rodzinnych, u lekarzy-specjalistów.

Pracownicy nie uczestniczyli w okresie objętym kontrolą w szkoleniach i studiach podyplomowych w zakresie reintegracji. Dyrektor podała, że miała zamiar delegować pracowników na takie szkolenia, ale wystąpienie sytuacji epidemicznej spowodowanej COVID-19 zniweczyło te plany.

(akta kontroli str. 99-111, 274, 342-343, 742-754)

2.9. W Domu Nr 2 nie było wychowanków, będących miesiąc przed uzyskaniem pełnoletności.

(akta kontroli str. 112-117, 274, 755-761)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Wychowankom umożliwiono korzystanie z porad pedagoga i psychologa. Spełniono wymogi określające maksymalną liczbę dzieci objętych przez wychowawcę procesem wychowawczym, a także liczbę dzieci uczestniczących w zajęciach prowadzonych przez wychowawców i poszczególnych specjalistów. Pracownicy prowadzili wymagane karty, arkusze i ewidencje. Wychowankowie byli informowani o przysługujących im prawach. Podejmowano działania reintegracyjne nie ograniczające się jedynie do zwykłych kontaktów dzieci z rodzicami biologicznymi. Podejmowano również właściwe działania zmierzające do usamodzielnienia wychowanków. Wszystkie plany pomocy w Domu Nr 2 sporządzono zgodnie z przepisami prawa.

OBSZAR

3. Działania w Domu Nr 2 podejmowane w związku z wystąpieniem sytuacji epidemicznej spowodowanej COVID-19

Opis stanu faktycznego

3.1. Wprowadzono następujące regulacje wewnętrzne określające sposób postępowania w sytuacji epidemicznej spowodowanej COVID-19: *Procedurę postępowania przy SARS-CoV-2, Procedurę postępowania przy powrocie dziecka z urlopowania, Procedurę postępowania przy odwiedzinach rodzin, bliskich, Procedurę postępowania przy opuszczeniu domu na spacer, Procedurę przy przyjęciu nowych wychowanków oraz Dezynfekcja pomieszczeń.*

W regulacjach tych odniesiono się m.in. do regularnego monitorowania stanu zdrowia pracowników i wychowanków; zasad odwiedzin dzieci; zakazu wstępu na teren Domu Nr 2 osób, których obecność nie była konieczna do zapewnienia ciągłości jego działalności; zasad zachowania w przypadku podejrzenia zakażenia wirusem (przeprowadzenia badań i izolacji dzieci). Postanowienia zawarte w tych regulacjach były realizowane. Nie opracowano procedury dotyczącej organizacji nauki zdalnej.

(akta kontroli str. 305-313, 765-770)

Dyrektor wyjaśniła m.in: (...) *Wynikało to z tego, że żaden przepis prawa nie nałożył takiego obowiązku. (...) Nadmieniam, że zapewniono wychowankom odpowiednie warunki do nauki zdalnej, tzn. każdy podopieczny otrzymał laptop by móc uczestniczyć w zajęciach online (...)*

(akta kontroli str. 298)

Sporządzono *Ocenę ryzyka zawodowego w odniesieniu do zagrożenia zarażeniem pracowników wirusem SARS-CoV-2.* W dokumencie tym wskazano środki ochrony przed zakażeniem m.in. zachowanie bezpiecznej odległości od rozmówcy, wykonywanie pracy w formie zdalnej dla ustalonych stanowisk oraz przestrzeganie zasad zgłaszania złego stanu zdrowia.

(akta kontroli str. 31-320, 771-777)

Nie było przypadków zakażeń COVID-19 wśród wychowanków ani pracowników.

(akta kontroli str. 297, 778-779)

3.2. Przekazane Placówce przez powiat buski w związku z realizacją projektu *Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19* laptopy oraz sprzęt audiowizualny udostępniono stosownie do potrzeb wychowankom Domu Nr 2 do ewentualnej nauki zdalnej, a meble wykorzystano do organizacji miejsca izolacji.

(akta kontroli str. 298, 796-824)

Dom Nr 2 nie zgłaszał do organu założycielskiego lub innych podmiotów zapotrzebowania na zwiększenie wydatków finansowych dotyczących spraw kadrowych, środków dezynfekujących lub sprzętu w związku z COVID-19.

(akta kontroli str. 296)

Stwierzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Wprowadzono i realizowano uregulowania wewnętrzne normujące zasady funkcjonowania Domu Nr 2 w sytuacji epidemicznej. Przekazane Placówce przez powiat buski w związku z realizacją projektu *Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19* laptopy oraz sprzęt

audiowizualny udostępniono wychowankom Domu Nr 2 na potrzeby nauki zdalnej, natomiast meble wykorzystano do organizacji miejsca izolacji.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Kielce, listopada 2021 r.

Kontrolerzy:

Karol Pokora
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....
podpis

Arkadiusz Pawlik
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Sporządzili:

Karol Pokora specjalista kontroli państwowej, 30 listopada 2021 r.

Arkadiusz Pawlik specjalista kontroli państwowej, 30 listopada 2021 r.

Uzgodniono z:

Iwoną Rezner, doradcą ekonomicznym, listopada 2021 r.

Janem Woźniakiem, doradcą prawnym, listopada 2021 r.